

Şüpheli hale gelen alacaklar karşısında ÖTV uygulanıp uygulanmayacağı veya indirim konusu yapılıp yapılmayacağı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ KANUNU
Özelge no	51421814-135[1-2012/393]-55
Tarih	14.04.2014

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

DENİZLİ VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 51421814-135[1-2012/393]-55

14/04/2014

Konu : Şüpheli hale gelen alacaklar karşısında ÖTV uygulanıp uygulanmayacağı veya indirim konusu yapılıp yapılmayacağı hakkında.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi kimlik numaralı mükellefi olduğunuz, firmanızın şarap üretimi ve ticareti işiyle iştigal ettiği, üretmiş olduğunuz şarapların bayilerinize satış ve dağıtımı yapıldıktan sonra bu mallara ilişkin ÖTV'nin firmanız adına tahakkuk ettiği, bazı bayilerin iflas etmesi veya işyerlerini kapatması sonucu almış oldukları şarap bedellerini ödeyemediği, bu nedenle yargı ve icra takibi yoluna gidildiği belirtilerek, bazı alacaklarınızın tahsil edilmesi imkansız şüpheli alacak konumuna gelmesi sonucuna varıldığından, bu alacaklarınız için firmanız adına tahakkuk etmiş olan ÖTV borcunuzun indirim konusu yapılıp yapılamayacağı veya vergi dairesince silinip silinmeyeceği hususunda görüş talep edilmektedir.

A) 4760 Sayılı Özel Tüketim Vergisi Uygulaması:

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun (1/1) maddesine göre Kanuna ekli (III) sayılı listedeki malların ithalatı veya imal edenler tarafından teslimi ile özel tüketim vergisi uygulanmadan önce müzayede yoluyla satışı bir defaya mahsus olmak üzere ÖTV'ye tabi olup, Kanunun (4/1-a) maddesinde (III) sayılı listedeki malları imal veya ithal edenler ile bu malların müzayede yoluyla satışını gerçekleştirenlerin ÖTV mükellefi olduğu hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, mezkur Kanunun "Vergi İndirimi" başlıklı 9 uncu maddesinde, özel tüketim vergisine tabi malların, yer aldığı listedeki başka bir malın imalinde kullanılması halinde ödenen vergi Maliye Bakanlığınca belirlenen esaslara göre ödenecek vergiden indirilebileceği hüküm altına alınmış olup, Kanunun 1 inci maddesi kapsamında yapılan teslimler nedeniyle hesaplanan ÖTV'nin beyanı yapan mükellefler (satıcılar) tarafından indirim konusu yapılabileceğine dair bir hükme mezkur Kanunda yer verilmemiştir.

Buna göre, özel tüketim vergisi uygulamasında "indirim" müessesesi, özel tüketim vergisine tabi malların, yer aldıkları listedeki başka bir malın imalinde kullanılması durumu ile sınırlı olduğundan, firmanız tarafından yapılan şarap teslimleri nedeniyle hesaplanarak beyan edilen, ancak müşterilerinizin iflas etmesi veya işyerlerini kapatması nedeniyle müşterilerinizden tahsil edilemeyen ÖTV'nin mevcut mevzuat uyarınca indirim konusu yapılması veya silinmesi mümkün bulunmamaktadır.

B) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu Uygulaması:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 323 üncü maddesinde;

"Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;

1- Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar;

2- Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar;

şüpheli alacak sayılır.

Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir.Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder.

Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kar-zarar hesabına intikal ettirilir."

hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki Kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere, ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla; dava ve icra safhasında bulunan alacaklarla, yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen boçlu tarafından ödenmemiş olan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar şüpheli alacak sayılmakta, bu şartlardan herhangi birinin mevcut olmaması durumunda ise şüpheli alacak kaydına imkân bulunmamaktadır.

Diğer yandan, şüpheli alacaklar için dava veya icra takibine başlanıldığı yılda karşılık ayrılması gerekmekte olup, şüpheli hale geldiği hesap döneminde karşılık ayrılmayan alacaklar için daha sonraki dönemlerde karşılık ayrılması mümkün olmamaktadır. Ayrıca, bir alacağın dava veya icra safhasında olduğunun kabulü için mahkemeye dava veya icra merciine takip için dilekçe verilmiş olması, ancak gerek mahkemeye gerek icra merciine yapılan başvuruların takip edilmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla, tahsili mümkün olmayan alacaklara ilişkin olarak icra takibine başlanıldığı hesap dönemi itibarıyla şüpheli alacak karşılığı ayrılması gerekmekte olup, ilgili dönemde karşılık ayrılmayan alacaklarınız için daha sonraki hesap dönemlerinde karşılık ayrılması mümkün bulunmamaktadır.

Buna göre, özel tüketim vergisi ekonomik faaliyetlerin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan ve işletme alacaklarının bir unsurunu teşkil eden ve doğrudan doğruya mal tesliminden kaynaklanan bir alacak olmakla beraber hasılat olarak kayıtlara alınmamaktadır. Bu itibarla, hasılat kaydedilmeyen özel tüketim vergisinden kaynaklanan alacak için şüpheli alacak karşılığı ayrılması da mümkün değildir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026